

KATOLÍCKY

učiteľ

Časopis učiteľov náboženskej výchovy
a učiteľov katolíckych škôl

1 / 2006, ročník I.

nepredajné

Obsah

Editoriál.....	3
■ Európsky sociálny fond	
O Katolíckom učiteľovi.....	3
■ Info	
Fórum pedagogiky 2006.....	4
KPKC na Fóre pedagogiky.....	4
Združenie katolíckych škôl Slovenska.....	5
Sympózium učiteľov katolíckych škôl.....	5
Seminár o farskej katechéze.....	6
■ Diecézne katechetické úrady	
DKÚ Prešovskej eparchie.....	7
■ Katolícke školy	
Školy zriadené piaristami.....	8–9
■ Na duchovnej linke	
Od srdca k srdcu.....	10
■ Známe a neznáme pojmy	
Aktivizujúce metódy.....	10
■ Reforma vzdelávania	
Predstavenie projektu nových učebných osnov predmetu náboženstvo/náboženská výchova.....	12
■ Názory odborníkov	
PaedDr. Ing. Peter Orendáč: Prvý krok k obsahovej reforme nášho školstva.....	13
■ Projekty	
Výchovné projekty.....	14
Teleprojekty.....	14–15

Fórum pedagogiky

4

Sympózium učiteľov katolíckych škôl

5

Katolícke školy

8

Výchovné projekty

14

Logo Katolíckeho pedagogického a katechetického centra sa skladá z dvoch plamienkov, ktoré spája kríž. Plamienky symbolizujú dary Ducha Svätého. Červená farba predstavuje lásku a obetu, oranžová žiaru a silu Ducha Svätého. Kríž spája obidva plamienky, čím predstavuje zjednotenie. Plameň symbolicky vystupuje nahor k Bohu. Veríme, že sa nám s pomocou Boha podarí vzbudiť u našich katechetov a učiteľov túžbu po múdrosti, ktorú odovzdajú svojim zverencom, a ktorá ich samých privedie nahor – k Bohu.

Ďakujeme RENOVABIS za finančnú podporu a za dôveru, vďaka ktorej KPKC mohlo úspešne zahájiť svoju činnosť.

Redakcia: Katolícke pedagogické a katechetické centrum, n.o., Levočská 10, 052 01 Spišská Nová Ves, kpkc@kpkc.sk, www.kpkc.sk. **Redakčná rada:** Ing. Mgr. Anna Kopecká, Sr. Damiána Marcela Bagínová, Sr. Miriam MUDr. Lubomíra Alberyová, ThDr. Jozef Škantár, PhD., PaedDr. Ján Krett, J. Koltner, P. Matej Kyška SchP, Ing. Ján Žákovic SchP, Martin Jarábek, Mgr. Viera Kyselíková, PaedDr. ThLic. Jana Hurajtová, Mgr. Eva Korpeľanová. **Imprimatur** č. 24/2006, 30. augusta 2006, Mons. prof. ThDr. František Tondra, **Registračné číslo:** 3613/2006. **Náklad:** 2 000 ks, rok vydania: 2006. **Tlač:** Slza, s.r.o., Poprad. Vydanie je financované z prostriedkov Európskej únie. Kopírovanie a publikovanie článkov a fotografií len s povolením vydavateľa. Uzavierka nasledujúceho čísla je 30. októbra 2006. Príspevky môžete poslať na adresu redakcie. Snímka na titulnej strane: Sympózium učiteľov katolíckych škôl.

Nemôžeme nehovoriť...

Byť tu úplne pre druhých, úplne sa rozdať v láske – ako krásne, kresťansky to znie. A predsa... A predsa tu čosi chýba... Platí totiž stará zásada: nikto nedá, čo sám nemá. V kresťanstve má prímáť prijatie pred dávaním. Je to dôležitá pravda, na ktorú možno veľmi často zabúdame. Človek môže dať niečo tomu druhému, až keď je sám naplnený, až keď to nevládze v sebe udržať. Vtedy, a iba vtedy, svedčí o Kristovi.

Nádherným príkladom je pre nás Panna Mária. Anjel ju pozdravil tak, ako to denne opakujeme: Zdravas, Mária, milosti plná ... A o chvíľu dodáva: Našla si milosť u Boha. Si plná milosti a nachádza ďalšiu. Môžeme teda povedať: si milosti preplnená. O toto práve ide. My môžeme niekomu niečo dať, keď sme preplnení. Kresťan nie je potrubím, cez ktoré tečie Božia milosť. Kresťan je nádobou, z ktorej ona vyteká. Človek nie je iba prostriedkom, ale je aj cieľom sám v sebe. Je jediné bytie, ktoré Boh stvoril kvôli nemu samému. Sme cieľom Božej lásky, nie sme iba jednoduchými nástrojmi.

Zdalo sa mi potrebné uvážovať nad týmito pravdami na začiatku školského roka a zdalo sa mi potrebné povedať ich vám, kresťanským učiteľom, ale i katechetom a kňazom. Všetkým ľuďom dobrej vôle. Boh nás miluje, vlieva do nás svoju lásku, chce nás obdarovať, chce nás naplniť. Iba takto, naplnení jeho milosťou, môžeme obdarúvať ďalších a pritom nestratiť seba, ako sa teraz moderne hovorí – nevyhorieť. Kresťan sa tak môže stať horiacim krom, ktorý hori a nezhára. Žije vnútorným životom a tak osvetľuje cestu.

Prajem vám všetkým, aby ste vedeli horieť a tak hovoriť o Kristovi, aby ste vedeli hovoriť o tom, čo ste počuli, čítali o ňom. Ale prajem vám hlavne to, aby ste nevedeli v sebe udržať to, čo ste počuli od neho. Pán s vami všetkými na cestách do budúcnosti.

Mons. Rudolf Baláž

Európsky sociálny fond

V rámci projektu podporeného z finančných zdrojov Európskeho sociálneho fondu ponúkame všetkým učiteľom katolíckych škôl a učiteľom náboženskej výchovy na Slovensku nasledujúce špecializačno-inovatívne štúdiá a priebežné vzdelávania:

1. „Život a Láska“ - vzdelávací program výchovy k manželstvu a rodičovstvu od autorky Wandy Elzbiety Papis z Poľska. (200 hodín)

2. „Spoločne objavujeme dar“ - program ponúka učiteľovi náboženstva osvojiť si zručnosti, pomocou ktorých pomôže žiakovi spoznávať zmysel sviatostného života ako aktuálny životný štýl. (200 hodín)

3. „Integratívne biblické vyučovanie a prístupy ku kreatívnej činnosti“ - program je zameraný na osvojenie si práce s obrazmi a obrazovými meditáciami. (200 hodín)

4. Školenie vedúcich predmetových komisií a metodických združení katolíckych škôl. (30 hodín)

5. Spiritualita riaditeľa katolíckej školy. (32 hodín)

6. Maturita z katolíckeho náboženstva. (32 hodín)

Na všetky vzdelávania sa môžete prihlásiť prostredníctvom internetu na adrese kpkc@kpkc.sk alebo poštou na adresu Katolíckeho pedagogického a katechetického centra, n.o. Nasledne Vám bude zaslaná záväzná prihláška. Cestovné, stravné a ubytovanie účastníkov bude hrazené z prostriedkov Európskej Únie.

O Katolíckom učiteľovi

Ponúkame vám prvé číslo nového časopisu Katolícky učiteľ. Prostredníctvom neho sa vám budeme snažiť zabezpečovať prínos informácií a ponúkať odbornú pomoc. Bude vychádzať 4-krát v školskom roku. S výnimkou tohto čísla bude vychádzať pravidelne v nasledujúcich mesiacoch: začiatkom septembra, koncom novembra, koncom februára a začiatkom mája. Uzavierka bude vždy jeden kalendárny mesiac pred vydaním.

Časopis bude najbližšie dva školské roky finančne podporovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu. Z tohto dôvodu bude nepredajný a zadarmo distribuovaný na všetky katolícke školy na Slovensku a prostredníctvom diecéznych katechetických úradov učiteľom náboženskej výchovy. Vďaka vytvorenému archívu Katolíckeho učiteľa na našej

www.kpkc.sk, bude mať každý učiteľ k nemu prístup.

Okrem rubrik, ktoré v ňom nájdete, pripravujeme aj rubriky ako napríklad: detské a učiteľské „brepty“, rubrika zo školských časopisov, rôzne recenzie, spirituálna abeceda, praktické pedagogické okienko, psychologický poradca, rôzne tematické články a hlavne otvorené rubriky pre vás. Preto vás aj touto cestou vyzývame a hlavne povzbudzujeme, staňte sa aj vy tvorcami Katolíckeho učiteľa, napíšte nám napríklad o úspechoch vašich žiakov, ale aj o všetkom, s čím sa chcete podeliť s kolegami zo všetkých kútov Slovenska!

Ďakujeme všetkým za povzbudzujúce slová, ktorými sme boli po vydaní nultého čísla veľmi milo prekvapení.

redakcia časopisu

objektív

súťaž o najkrajší fotografický záber

Vyhlasujeme súťaž o najkrajší fotografický záber pod názvom „Objektív“. Do súťaže sa môžu zapojiť žiaci druhého stupňa základných škôl, stredných a vysokých škôl. Súťaže sa samozrejme môžete zúčastniť aj vy učiteľia.

Podmienky súťaže:

Autor vždy pošle maximálne dva zábery v elektronickej alebo fotografickej forme na adresu redakcie najneskôr do dátumu uzávierky. Uvedie meno a priezvisko, presnú adresu školy. V prípade žiaka ročníka a v prípade učiteľa aprobáciu. Najkrajšie zábery budú ocenené a víťazný záber bude tvoriť zadnú stranu najbližšieho čísla Katolíckeho učiteľa.

Fórum pedagogiky 2006

V dňoch 14. – 16. júna 2006 sa uskutočnilo v Národnom tenisovom centre v Bratislave FÓRUM PEDAGOGIKY 2006. Organizátorom podujatia bolo Metodicko-pedagogické centrum na Tomášikovej ulici v Bratislave. Fórum pedagogiky sa konalo pod záštitou ministra školstva Slovenskej republiky a komisára EÚ za Slovensko Jána Figefa.

Na zasadnutí subkomisie Konferencie biskupov Slovenska pre školstvo sa členovia komisie dohodli, že sa katolícke školy budú prezentovať spoločne. Spoločná prezentácia spočívala v možnosti ukázať širokej verejnosti praktické výsledky práce katolíckych škôl v samostatnom stánku, ktorý mal názov Katolícke školy. Na ploche 24 m² sa počas troch dní prezentovalo 38 našich škôl s prekrásnymi výtvarnými dielami alebo prezentáciou školy na CD, ktoré sa nonstop prehrávalo na dataprojektore, a podfarebním atmosféry v stánku hrou na rôznych hudobných nástrojoch žiakmi umeleckej školy, čím zaujali skoro každého návštevníka, ktorý prešiel okolo.

V rámci inštalácie vystavovaného materiálu organizátori z radov našich pedagógov pripravili panely s pútavými prezentáciami, rôzne priestorové inštalácie, skladačky, letáčky, darčeky. V stánku bola stála služba, ktorá poskytovala návštevníkom fundované informácie o našich školách.

Katolícke školy sa dôstojne prezentovali kvalitným obsahom, čím vošli do povedomia verejnosti a splnili stanovený cieľ: šíriť pozitívne výsledky práce katolíckych škôl a zviditeľniť všetko dobré.

Katolícki učitelia sa zapojili do všetkých aktivít Fóra pedagogiky. Svoje výsledky teórie výchovy a vzdelávania ako základu pre systémové zmeny obsahovej formy vzdelávania prezentovali na konferencii či už priamo odbornými referátmi alebo zapojením sa do verejnej diskusie. Svoje pedagogické postupy či pomôcky, pomocou ktorých dosiahli ich žiaci veľmi dobré výsledky, prezentovali praktickými ukázkami v tvorivých dielňach. Nezabudnuteľné zážitky mali účastníci i pri kultúrnych vystúpeniach žiakov našich škôl a pri ocenení učiteľov, na ktorých sa nezabúda. Z katolíckych škôl na základe listov žiakov, ktorí si zaspomínali na svojich učiteľov, boli vybraní Mgr. Mária Švantnerová, riaditeľka Gymnázia

a Základnej školy sv. Vincenta de Paul z Bratislavy a Mgr. Karol Jursa, riaditeľ Gymnázia Svätej Rodiny v Bratislave.

Fotodokumentáciu z výstavy nájdete na stránke www.vincentdepaul.sk.

Mgr. Viera Kyselicová

riaditeľka AŠÚ v Bratislave, Bratislavsko-trnavská arcidiecéza

KPKC na Fóre pedagogiky

Máme za sebou úspešnú premiéru vystavovateľa na Fóre pedagogiky v Bratislave. Zaujali sme mnohých učiteľov, a to nielen z katolíckych škôl. Prednáškou o reforme v náboženskej výchove sme sa predstavili na konferencii, ktorá bola súčasťou Fóra pedagogiky. Prostredníctvom fotografií vám chceme priblížiť príjemnú atmosféru na tomto podujatí.

ak, snímky autor

Návštevník, ktorý všetkých potešil

Zvedavé tváre pri stánku

Zaujali sme...

...a nápad, ktorý zaujal nás

Združenie katolíckych škôl Slovenska

V spolupráci s Pedagogickou fakultou KU v Ružomberku pripravilo Združenie katolíckych škôl Slovenska (ZKŠS) v dňoch 11. – 13. septembra 2006 seminár pre učiteľov fyziky a informatiky. Spolu s Gymnázium sv. Andreja v Ružomberku je organizátorom celoslovenského stretnutia katolíckych gymnázií v dňoch 26. – 27. októbra 2006 na Gymnázium sv. Andreja v Ružomberku. Viac na stránke zkss.gsa.sk.

V spolupráci s CEEC pripravilo európsky seminár pre riaditeľov katolíckych škôl, ktorý sa uskutoční v dňoch 21. a 22. októbra 2006 v City Hotel Bratislava. Seminára sa zúčastnia riaditelia z 27 krajín Európy. Deň predtým bude v Bratislave aj kongres CEEC za účasti prezidenta ZKŠS Stanislava Bellu.

Združenie katolíckych škôl Slovenska oznamuje všetkým školám a záujemcom, že krajské kolá súťaže „...a Slovo bolo u Boha...“ budú prebiehať od 4. 11. 2006 do 12. 12. 2006. Viac na stránke zkss.gsa.sk.

Stanislav Bella

Z Pedagogicko-organizačných pokynov

- Predmet náboženská výchova sa na školách (s výnimkou cirkevných škôl) neklasifikuje, na vysvedčení a v príslušných dokumentoch sa uvedie „absolvoval(a)“.
- Riaditelia cirkevných škôl po prerokovaní s pedagogickou radou školy môžu rozhodnúť o klasifikovaní vyučovacieho predmetu náboženstvo.
- Na vyučovanie povinne voliteľného predmetu náboženská výchova alebo etická výchova možno spájať žiakov rôznych tried toho istého ročníka a vytvárať skupiny nie väčšie ako 23 žiakov. Ak by mal počet žiakov v jednej skupine na vyučovanie náboženskej výchovy alebo etickej výchovy klesnúť pod 12, možno do skupín spájať aj žiakov z rôznych ročníkov.
- Riaditeľ školy v prípade, že počet žiakov je menší ako stanovuje norma, povolí vyučovanie náboženskej výchovy ako povinne voliteľného predmetu na základe žiadosti cirkvi alebo náboženskej spoločnosti v čase vyučovania náboženskej výchovy inej cirkvi, etickej výchovy alebo v čase po ukončení vyučovania ostatných predmetov.
- Počas školského roka nemôže žiak prechádzať z povinne voliteľného predmetu etická výchova na predmet náboženská výchova a opačne. Žiaci, ktorí navštevujú povinný predmet náboženská výchova si môžu etickú výchovu vybrať ako nepovinný predmet a opačne.
- Od školského roka 2006/2007 sa vyučuje náboženská výchova v alternácii s etickou výchovou ako povinne voliteľný predmet na celom prvom stupni ZŠ.
- Vyučovanie povinných predmetov etická výchova alebo náboženská výchova v 1. a 2. ročníku stredných škôl a v 1. – 6. ročníku osemročného štúdia v gymnáziách je potrebné zabezpečiť podľa písomného rozhodnutia rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov. Počas školského roka nemôže žiak prechádzať z povinného predmetu etická výchova na predmet náboženská výchova a opačne. Žiaci navštevujúci povinný predmet etická výchova sa môžu prihlásiť na vyučovanie nepovinného predmetu náboženská výchova a naopak. V 3. a 4. ročníku SŠ sa predmet náboženská výchova alebo etická výchova môže vyučovať ako nepovinný predmet.

Sympóziu učiteľov katolíckych škôl

V dňoch 12. až 13. septembra 2006 sa v priestoroch Kňazského seminára sv. Františka Xaverského v Badine uskutočnilo sympóziu s medzinárodnou účasťou pod názvom Evanjelizácia rodičov a žiakov katolíckych škôl. Sympóziu bolo organizované pod záštitou predsedu Komisie KBS pre katechizáciu a školstvo Mons. Rudolfa Baláza a komisára Európskej Únie za Slovensko Jána Figeľa. Odznelo veľa zaujímavých prednášok ako napríklad: „Aktuálne otázky výchovy v perspektíve niektorých novších vedeckých poznatkov o človeku“ od prof. PhDr. Márie Glassovej, PhD, „Čo je evanjelizácia“ od ThDr. Marána Bublinca alebo „Formácia výchovných zručností rodičov ako preevanjelizácia“ od Mgr. Terézie Lenczovej, CSc. Jednou z najpútavejších prednášok bola prednáška p. Haralda Mandla (na snímke vpravo) z Inštitútu pre náboženstvo a pedagogiku v Eisenstadte pod názvom „Bez rodičov to nepôjde“.

Stretnutie kresťanských pedagógov Európy

V posledných júlových dňoch sa v Modre Harmónii konalo 52. stretnutie Asociácie katolíckych učiteľov (SIESC). Pre 82 pedagógov z 12 európskych krajín ho pripravilo Združenie kresťanských pedagógov Slovenska (ZKPS). V úvodný deň účastníci privítali medzi sebou Jána Figeľa, ktorý informoval o úlohách, ktoré sa snaží naplňať ako európsky komisár pre vzdelávanie, odborné vzdelávanie, kultúru a mnohojazyčnosť. Zdôraznil fakt, že Slovensko má potenciál ponúknuť Európe vzdelaných mladých ľudí, ktorých kvalitná príprava závisí od odbornej a ľudskej úrovne ich pedagógov. S bilanciou výsledkov svojho štvorročného pôsobenia v rezorte školstva vystúpil bývalý minister Martin Fronc.

Organizátori zvolili za ústrednú tému stretnutia „Ako vychovávame v slobode“. Každý zo štyroch referujúcich vysokoškolských pedagógov sa zamerával na slobodu a výchovu z iného aspektu: prof. Hrehová rozviedla vzťah slobody, poznania a skúsenosti, sestra Dominika Dufferová OSU sa

zamerala na vzťah slobody a zodpovednosti, dr. Košč zozobral vzťah slobody a pravdy a dr. Krížová položila dôraz

na slobodu k dobru, k pro-sociálnemu správaniu. Tieto príspevky poskytli dostatok podnetov pre osobnú reflexiu

účastníkov i následnú výmenu názorov a skúseností v jazykových skupinách.

Duchovnú posilu čerpali účastníci zo spoločnej rannej modlitby a vrcholom každého dňa bola svätá omša. Osobitne bolo mnohonárodné spoločenstvo kresťanských pedagógov vďačné za možnosť dvojnásobného stretnutia pri slávení eucharistie s otcom biskupom Jánom Oroschom, ako aj s P. Emilom Krapkom SJ.

Nielen pre zahraničných účastníkov bol atraktívny aj sprievodný poznávací program, ktorý obsahoval prehliadku Bratislavy, Devína, Červeného Kameňa, Trnavy, Trenčína, Piešťan, návštevu pútnického miesta Skalky, výrobné keramiky v Modre i živý kontakt s našim krásnym folklórom pri priateľskom posedení v Smoleniciach.

Vďaka organizátorom tejto akcie si naši hostia odniesli do svojich domovov pozitívny obraz o Slovensku, o našej prírode, histórii, ale predovšetkým o ľuďoch, ktorí tu žijú a pracujú.

Ján Žakovic

Seminár o farskej katechéze

V dňoch 20. až 22. septembra 2006 sa v Detve uskutočnil celoslovenský seminár s medzinárodnou účasťou o farskej katechéze. Okrem domácich prednášajúcich ako sú ThLic. J. Luscoň SDB, ThDr. J. Šeling, PhD., ThDr. M. Bublinc, PhD. A Mgr. L. Lencz vystúpili na seminári aj dvaja zahraniční hostia z Maďarska: s. Judit Fogasy a biskup G. Udvardy. Zaoberali sa predstavou Cirkvi o odovzdávaní viery a o katechéze. Ponúkli praktický prednáškový blok na tému: Zjavenie, Cirkev, Katechéza, Ciele a miesto katechézy, Body farskej katechézy.

Biblická olympiáda

V školskom roku 2006/07 prebieha už šiesty ročník Biblickej olympiády pre základné a stredné školy. Kniha Genezis a prvých jedenásť kapitol Listu Rimanom sú tohtoročnými témami. Zväzný termín podania prihlášky na príslušný diecézny katechetický úrad je 30. november 2006. Propozície Biblickej olympiády spolu s prihláškou nájdete na www.kpkc.sk.

Nachádzajú sa tam aj propozície výtvarnej súťaže „Biblia očami deti a mládeže.“

Novinkou je nová kategória: materské školy. Touto cestou Vás povzbudzujeme k zapojeniu sa do týchto súťaží a prajeme Vám silu darov Ducha Svätého.

Diecézny katechetický úrad Prešovskej eparchie

História Diecézneho katechetického úradu Prešovskej eparchie siaha do roku 1993, kedy bol 1. októbra úrad oficiálne ustanovený vtedajším biskupom Mons. Jánom Hirkom, Dr. h. c. Pri jeho zrode stál o. Mgr. Andrej Pribula, ktorý bol riaditeľom a sr. Mgr. Katarína Kozáková, SSNPM, ktorá bola metodicou. Úrad (vtedy stredisko) so sídlom v Prešove, bol zriadený pre celú Gréckokatolícku cirkev na území Slovenska. Až neskôr, v roku 1997, po zriadení Košického apoštolského exarchátu (KAEx) sa DKÚ včlenili.

Mgr. Peter Cap, riaditeľ DKÚ

Súčasnne so vznikom boli zriadené aj Oblastné katechetické strediská (OKS) pre jednotlivé dekanáty s vedúcimi kňazmi, ktorí sa starali o im zverených katechétov a kňazov a súčasne zabezpečovali katechézu v protopresbyteráte. V súčasnosti DKÚ zastrešuje dvanásť OKS: Bardejov, Humenné, Medzilaborce, Poprad, Prešov, Sabinov, Snina, St. Lubovňa, Stropkov, Svidník, Vranov - Čemerné a Vranov - mesto, ktorých zodpovední sú zároveň členmi Komisie pre katechézu pri Prešovskej eparchii.

Činnosť úradu spočívala v zabezpečovaní rôznych podujatí na poli školskej a farskej katechézy. Organizovali sa ďalšie vzdelávania pre katechétov, konferencie, výlety, stretnutia gréckokatolíckej mládeže

a detí v Bystrej a mnoho iných podujatí, ktoré sú spolu s fotografiami a ilustráciami, odkazmi a želaniami zaznamenané vďaka sr. Kataríne v kronikách DKÚ. Vo funkcii metodicov sa postupne vystriedali: ThLic. Martin Krajňák a Mgr. Marcela Marciničáková.

V súčasnosti je riaditeľom DKÚ o. Mgr. Peter Cap a metodicou Mgr. Mária Havrilová. DKÚ pokračuje v započatej službe a jej činnosť sa rozširuje na rôzne polia pôsobnosti. Predovšetkým však organizuje a zabezpečuje školskú a farskú katechézu, zabezpečuje podklady ku kánonickým misiám pre katechétov a kontroluje dodržiavanie ich podmienok, vykonáva hospitácie a inšpekcie, stará sa o duchovnú a metodicú formáciu a zároveň poskytuje poradenstvo katechétom i kňazom, spolupracuje s cirkevnými, pedagogickými či štátnymi úradmi, rieši problémy súvisiace s vyučovaním náboženskej výchovy, zabezpečuje distribúciu a vypožičiavanie katechetických pomôcok či úpravu učebníc a pracovných listov na východný obrad a pod.

Na základe štatistických údajov DKÚ eviduje 67 katechétov a 119 kňazov vyučujúcich náboženskú výchovu a 14 tisíc žiakov navštevujúcich gréckokatolícke náboženstvo.

V tomto období v spolupráci s Komisiou pre katechizáciu a školstvo pri KBS,

Účastníci celodiecézneho stretnutia katechétov 19.9.2006 v Prešove

Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom a ostatnými katechetickými úradmi, sa podieľa na tvorbe nových učebných osnov, učebníc a metodic potrebných pre NV/N.

Jednou z hlavných náplní DKÚ je organizácia Biblickej olympiády a zabezpečovanie súťažných úloh od školského kola až po celoslovenské. V spolupráci s DKÚ KAEx zabezpečuje Biblickú súťaž pre 1. stupeň ZŠ v dvoch kategóriách, s možnosťou súťažiť nielen za školu, ale i za farnosť.

V septembri 2006 plánujeme spolu s DKÚ KAEx spustenie webovej stránky na adrese www.infovek.sk pre predmet gréckokatolícke náboženstvo.

Viac informácií na: www.grkatpo.sk

Kontakt:

DKÚ Prešovskej eparchie
Hlavná 1, 080 01 Prešov

t.č. 051 756 26 01, 756 26 35

e-mail: dku@grekokat.sk

Prakticky všetky spoločnosti zasväteného života sa svojím spôsobom venujú výchove a vzdelávaniu mládeže. Medzi nimi sú tri mužské rehole, ktoré na Slovensku zriadili a vedú školy: piaristi, školskí bratia a saleziáni. Tieto spoločenstvá rozvíjajú charizmu svojich zakladateľov a ich školy nadväzujú na dlhú tradíciu vo svete i u nás. Španielsky kňaz, sv. Jozef Kalazanský, založil už v roku 1597 prvú bezplatnú školu v Európe a neskôr i reholu. Prvý kláštor a škola piaristov na Slovensku vznikli v Podolínci, ešte za jeho života. Sv. Ján de la Salle a jeho školskí bratia úspešne pôsobia nielen vo Francúzsku, ale rozvinuli svoju službu kresťanských škôl po celom svete. A kto by nepoznal zakladateľa saleziánov sv. Jána Bosca a jeho nasledovníkov v diele apoštolátu výchovy mládeže? Spomínané tri mužské rehoľné spoločenstvá boli v uplynulom školskom roku na Slovensku zriaďovateľmi 10 katolíckych škôl, ktoré navštevovalo spolu 2522 žiakov. O ich výchovu a vzdelanie sa staralo 219 pedagogických a 58 ostatných zamestnancov. A nesmieme zabudnúť na 12 školských zariadení, v ktorých sa ďalších 58 pracovníkov staralo o 762 žiakov a študentov. Postupne vám na základe podkladov poskytnutých zriaďovateľmi či samotnými školami priblížime jednotlivé diela. V tomto čísle to sú:

Školy zriadené piaristami

Piaristické školstvo má na Slovensku dlhú a bohatú tradíciu. Z pôvodných deviatich gymnázií, prvú svetovú vojnu a vznik 1. ČSR neprežilo ani jedno - všetky boli poštátnené. V rokoch 1938 až 1945 pôsobil iba trenčianske gymnázium. Hneď, ako sa naskytla príležitosť, piaristi obnovili v roku 1990 svoju školskú činnosť v Trenčíne, v roku 1992 v Nitre a Prievidzi. K prievidzkej základnej škole pribudlo v roku 1996 aj osemročné gymnázium.

Piaristické školy na Slovensku v školskom roku 2005/2006 navštevovalo vyše 1850 žiakov. Každá zo škôl sa svojím spôsobom snaží využiť pozitívne hodnoty a skúsenosti dávnej tradície pri budovaní a rozvoji modernej vzdelávacej inštitúcie.

Po celom svete sú kalazanské školy k dispozícii všetkým deťom bez rozdielu, najmä tým, ktorí zakušajú biedu alebo iné ťažkosti. Úsilie piaristov a ich spolupracovníkov sa i u nás sústreďuje na integrálnu kresťanskú výchovu detí a mládeže v duchu zásady zakladateľa rehole „Zbožnosť a veda“. Mladý človek je formovaný tak, aby dosiahol plnú psychickú zrelosť, postupne sa zapájal do spoločnosti a kriticky si osvojoval kultúrne hodnoty.

Tieto má byť schopný konfrontovať priamo s evanjeliom, a tak dospieť k identite vlastnej osobnosti a vnútornej slobode.

Centrom každej z týchto

v duchu piaristických tradícií ako Matka dobrých štúdií, je rovnako pripravená pomôcť.

Z hľadiska vzdelávania má každá z týchto škôl dostatočnú

škôl je Ježiš Kristus prítomný vo výchovnom spoločenstve žiakov, rodičov a pracovníkov školy. Srdcom každej školy je kaplnka, v ktorej je ten najlepší Učiteľ a Priateľ pripravený vypočuť každého, kto stojí o stretnutie s Ním. Matka Božia, uctievaná

slobodu v tvorbe vlastných učebných plánov, pri zachovaní príslušných cirkevných a štátnych predpisov.

V ďalšom uvedieme špecifiká výchovne vzdelávacích programov a dosiahnutých výsledkov jednotlivých piaristických škôl.

Piaristické gymnázium Jozefa Braneckého v Trenčíne má 12 tried osemročného a 4 triedy štvorročného štúdia. Brány školy opustilo doteraz 835 absolventov, z nich sa pätnásť stali kňazmi. Ďalších deväť absolventov sa po univerzitnom štúdiu vrátilo do školy v novej úlohe pedagógov. V pedagogickom zbore pôsobia 4 kňazi - piaristi. Absolventi školy dosahujú vysokú úspešnosť (viac ako 90 %) pri vstupe na vysokoškolské štúdiá rôzneho zamerania. Viacerí úspešne študujú na zahraničných univerzitách v Európe a USA.

Z jazykov sa vyučuje anglický, nemecký, francúzsky, taliansky a latinský. Nadpriemernú úroveň vedomostí absolventov v tejto oblasti potvrdili i maturitné skúšky. Iste majú na tom zásluhu aj výmenné pobyty a spolupráca s partnerskými školami v Rakúsku, Belgicku, Taliansku, ale i Poľsku a Slovinsku. V rámci projektu „Mesto za hradbami“ sa pripravuje spolupráca so školami z Veľkej Británie a Holandska.

V novom školskom roku sa začína vyučovať podľa alternatívneho učebného plánu, ktorý umožní študentom väčší počet hodín voliteľných predmetov v maturitnom ročníku (až 15). Okrem toho sa v tercii a kvarte

nižšieho gymnázia zavádza nový predmet Mediálna výchova.

Škola sa dlhodobo snaží držať krok s dobou aj v oblasti informačných a komunikačných technológií. Popri projekte INFOVEK sa škola úspešne zapojila do projektu Digitálni Štúrovci a z fondu RENOVABIS získala grant na realizáciu projektu „Multimédia vo výchove a vzdelávaní“. Cez ďalší úspešný projekt tridsať študentov získa zdarma certifikát ECDL (európsky „vodičák“ na počítače).

Súčasťou školy je popri školskej jedálni aj školské stredisko záujmovej činnosti M - CENTRUM. Jeho prostredníctvom sa do práce v 26 rôznych krúžkoch zapája vyše 60% žiakov. Cez letné prázdniny sa opäť uskutočnil obľúbený evanjelizačný tábor vo Svätom Jure. Celoslovenský úspech dosiahol školský časopis „Na ceste“, ktorý obsadil 1. miesto v súťaži stredoškolských časopisov „Štúrovo pero“. Školský spevácky zbor gymnázia sa každoročne zúčastňuje medzinárodného stretnutia speváckych zborov katolíckych gymnázií z Krakova, Lubľane a Trenčína. Naposledy úspešne vystúpil v krakovskej filharmónii, budúci rok sa chystá do metropoly Slovenska.

Ďalšie informácie na web - stránke školy: www.piar.gtn.sk

Piaristická základná škola Františka Hanáka v Prievidzi

Školu navštevuje viac ako 400 žiakov. Miestom oddychu a načerpania duchovných síl pre každodennú prácu je pre deti, učiteľov i zamestnancov školská kaplnka.

A práca podporovaná modlitbou prináša výsledky. Žiaci sa zapájajú do všetkých predmetových olympiád. Sú medzi nimi víťazi okresných kôl matema-

tických súťaží. Aj v umeleckých súťažiach sa žiakom školy dari výborne, majú víťazov krajských kôl a aj umiestnenia v celoštátnych kolách. V Monitore 9, ktorý vypovedá o kvalite základných škôl, sa žiaci školy umiestnili vysoko nad priemer. Deti cestujú po svete, nadväzujú nové kontakty, budujú vzťahy založené na priateľstve, láske, tolerancii a úcte.

Skíbenie lásky, zbožnosti a vedy vo výchove a vzdelávaní pomáha pripraviť deti pre život v šťastí.

Piaristické gymnázium Františka Hanáka v Prievidzi

Piaristické gymnázium sídli v historickej budove v centre

úspešnosť umiestnenia v ďalšom štúdiu na vysokých školách nielen v našej republike. Bohatá je aj mimoškolská činnosť - zapájanie do predmetových olympiád, či iných súťaží. Študenti aj po vyučovaní radi zostávajú v škole a trávajú svoj voľný čas prácou v záujmových krúžkoch alebo športových hrách. Škola tiež organizuje výmenné pobyty žiakov s našou partnerskou školou v Bad Krozinge v Nemecku a stretáva sa aj so žiakmi a pedagógmi ostatných piaristických škôl na Slovensku. Škola žije aj aktivitami ochrany životného prostredia - zaviedla separovaný zber odpadu a úspešne sa zapojila do projektu „Dajte škole zelenú“.

Prievidze (r. 1675) a v tomto školskom roku bude mať 305 žiakov, pričom škola neustále rastie. Je jedinou cirkevnou školou v širokom okolí. Gymnázium má dve formy štúdia - osemročnú a štvorročnú, osemročná je zameraná na cudzie jazyky - anglický a nemecký. Pri hodnotení externej časti maturitných skúšok Ministerstvom školstva SR pred rokom bolo toto gymnázium zaradené medzi desať najlepších škôl na Slovensku. V rámci hodnotenia jazykov obstálo dokonca najlepšie zo 185 hodnotených škôl. Takisto absolventi dosahujú vysokú

Od 1. septembra 2006 bola spojením základnej školy a gymnázia zriadená Piaristická spojená škola Františka Hanáka v Prievidzi. Aj toto nové školské spoločenstvo sa chce nechať viesť Božím Duchom, pretože je jeho dielom.

Piaristické gymnázium sv. Jozefa Kalazanského v Nitre obnovilo tradíciu pôvodnej piaristickej školy v Nitre po 73 rokoch, a tak sa brány školy otvorili žiakom pre osemročné štúdium v roku 1992. O rok neskôr sa záujemcom umožnilo študovať aj v rámci štvorročného

štúdia. Vo vzdelávacej edukačnej zložke sa od začiatku umožňuje štúdiom v zameraní na cudzie jazyky, respektíve na informatiku. Žiaci sa môžu rozhodnúť pre štúdium anglického, nemeckého, francúzskeho, ruského a talianskeho jazyka.

V škole pôsobili mnohí zahraniční lektori. Spolupráca so školami v zahraničí /najmä v Nemecku a v Taliansku/ umožňuje nielen výmenné študijné-poznávacie pobyty, ale pre mnohých žiakov je impulzom pre štúdium na školách obdobného typu, respektíve na univerzitách v zahraničí po absolvovaní gymnaziálneho štúdia.

V škole sa realizujú viaceré projekty: Projekt škola podporujúca zdravie, Národný plán výchovy k ľudským právam v období rokov 2005-2014, INFOVEK, SOCRATES, Cesta k emocionálnej zrelosti, Projekt informatizácie regionálneho školstva a ďalšie. Telovýchovné aktivity, spojené s kresťanskými zásadami, sú realizované v rámci Slovenského orla.

Žiaci školy sa každoročne zapájajú do vyhlasovaných súťaží, olympiád, SOČ, do súťaže katolíckych gymnázií. Permanentne sa mimoriadna pozornosť venuje biblickej olympiáde a súťaži ZENIT. V záujmovej vzdelávacej oblasti rámec školy presahuje činnosť dramatického krúžku a zborového spevu.

Úspešnosť prijímania absolventov gymnázia na vysoké školy je vyše 95%.

Spomedzi 683 žiakov sú niektorí slovenskej, maďarskej, či poľskej národnosti, respektíve iného vierovyznania než rímsko-katolíckeho.

Podrobnejšie informácie sú na www.pgjknr.edu.sk

Ing. Ján Žákovic, SchP

V jednom príbehu sa hovorí, že bola raz obrovská, dravá rieka a na jej brehu prišli postupne traja ľudia. Najskôr udatný, skúsený vojak. Potreboval sa dostať na druhú stranu. Klakol si na brehu rieky a prosil Boha o odvahu, pomoc a silu preplávať. Potom vstal a skočil do vody. Po pár sekundách sa potopil a viac nevyplával...

O chvíľu prišiel k brehu bohatý kupec, ktorý sa hnal za svojimi obchodmi. Aj on musel prejsť na druhú stranu, a tiež prosil Pána nebies, aby mu pomohol. Po krátkej modlitbe skočil do vln a viac ho nebolo...

Prišla k brehu i drobná ženička a pozerala na druhú stranu. Nevedela, ako sa tam dostať. Vtom zbadala, že neďaleko sedí stariec, nuž sa obrátila na neho. Pýtala sa ho, či by jej nevedel poradiť, ako sa dostať cez rieku. A stariec poradil. Neďaleko, asi desať minút cesty, bol most. Po ňom sa dalo pokojne prejsť na druhý breh...

Začínáme nový školský rok, ktorý sa nám môže zdať ako veľká búrlivá rieka. Ten, kto vykonáva alebo vykonával prácu učiteľa v dnešnej dobe, vie veľmi dobre, o čom hovorím. Cez túto rieku sa treba dostať. Treba odovzdávať hodnoty, treba vstupovať do prostredia, ktoré sú búrlivé, a vôbec nie ľahké. Môžeme to robiť vlastnými silami a skočiť do vln ako vojak či kupec. Avšak

ilustračná snímka, KPKC

Od srdca k srdcu...

veľmi skoro zbadáme, že iba naše sily nestačia. Treba čosi viac. Nájsť most, ktorý by nás spojil s druhým brehom. A tu máme radostnú zvesť: Tento most už existuje! Dal nám ho sám Boh, aby sme mohli po ňom kráčať. Je to most jeho lásky k nám a most našej vzájomnej lásky. Milujte sa tak, ako som vás ja miloval. Boh nám pomáha nájsť cestu, ktorá preklenie rozličné nedostatky

a nepochopenia. Boh nám dáva všetko, aby sme šťastne prešli od srdca k srdcu, aby sme sa stretli s Pánom, aby sme s ním dokázali preklenúť priepať. Možno k tomu netreba až tak veľa odvahy, ako skôr pokory. Boh si nás získava svojou pokornou láskou. Učme sa od neho, lebo je tichý a pokorný srdcom.

Marián Bublinc

Aktivizujúce metódy

„Počujem a zabudnem, vidím a pamätám si, robím a rozumiem tomu, uvažujem a učím sa.“
Carmen Friesen

V bežnej pedagogickej praxi sa najčastejšie stretávame s klasickou vyučovaciu metódu - výkladom. Vo veľkej miere nás však dnes obklopujú rôzne výdobytky vedecko-technického pokroku, ktoré nám napomáhajú urobiť vyučovací proces príťažlivejší pre žiakov a niekedy dokonca i pre učiteľa samotného. Použitie nových metód a techník však môže prekročiť rámec obyčajného odovzdávania povinných vedomostí a postaviť žiaka do úlohy hlavného protagonistu svojho vlastného vzdelávania a výchovy.¹ Veľký dôraz je kladený na osobnosť učiteľa, ktorý je sprievodcom žiaka na ceste životom. „Humanistický psychológovia typu Carla Rogersa kladú veľký dôraz na myšlienku, že učenie nie je niečo, čo je vykonávané na žiakoch, ale čo vykonávajú samotní žiaci.“²

Moderná pedagogika podlieha neustálemu rozvoju: Raz dáva do centra pozornosti žiaka, inokedy metódu či aktivitu. Aktivizujúce metódy nedávajú do centra pozornosti aktivitu pre aktivitu žiakov, ale aktivitu so žiakmi navzájom i jednotlivu. Vedomostné štandardy naďalej ostávajú cieľom vzdelávania, i keď žiak sa k nim dostáva inou cestou. Získané vedomosti potom žiak berie za svoje a ostávajú v jeho pamäti dlhšie obdobie, než vypočuté a memorované informácie.

Medzi aktivizujúce metódy patria napr.: diskusné, heuristické, situačné, inscenačné, riešenie problémov, didaktické hry.³ Ich náročnosť sa vyplatí a časom sa ukáza ako veľmi efektívne. Nároky sa kladú tak na žiakov ako aj na učiteľa. Vo výchovnom a vzdelávacom procese sa stávajú spolupracujúcimi partnermi. V niektorých momentoch sa i učiteľ môže niečo nové naučiť od svojich žiakov.

Skúsenosť ukazuje na ťažkosti učiteľov pri zavádzaní týchto metód. Časté námietky

sú: strácanie času, prebratie viac učiva pri výklade, žiaci ostávajú pasívny a bez záujmu, diskusie sú neplodné... Skutočnou pravdou však je, že učiteľ chcel použiť aktivizujúce metódy na žiakoch a oni to vycítili ako novú formu manipulácie zo strany učiteľa. Cieľom nie sú nové techniky, ale nové postoje pedagóga v spolupráci so žiakmi. Pedagóg by sa cez tieto formy mal stať bližším konkrétnemu žiakovi, aj keď zostáva zachovaná autorita. Nebezpečenstvom môže byť aj prehnaný dôraz na aktivitu, a bez konkrétnych vedomostí. Dôležitá je fáza uvažovania žiaka nad vykonanou aktivitou, činnosť tak dostáva zmysel a je sprostredkovateľom nových informácií, zručností a postojov.

Záverom možno dodať, že aktivizujúce metódy môžu pomôcť učiteľovi stále viac rásť na profesionálnej úrovni a stávajú sa tak jeho životným štýlom. Vyučovací proces už nie je súbojom medzi učiteľom a žiakmi, ale stáva sa plodnou spolupracou na spoločnom cieľi. Spätá väzba od žiakov nie je kritikou, ale hľadaním ciest na seba-zdokonaľovanie sa učiteľa a rozširovaní jeho kompetencií. Skúška nie je traumatizujúcou skúsenosťou, či už žiaka alebo učiteľa, ale zbieranie plodov ich spolupráce.

Martin Jarábek

¹ Por. ALBERICH, E.-GIANETTO U. a kol., *Andate e insegnate, manuale di catechistica*, Elledici, Leumann (Torino) 2002, s. 207.

² PETTY, G.: *Moderní vyučování*, Portál, Praha 1996, s. 52.

³ Por. PASCH, M. a kol., *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*, Portál, Praha 1998, s. 223 n.

Musica camerata znovu ocenená na medzinárodnej súťaži

V dňoch 9.- 11. júna 2006 sa v Olomouci konal už XXIV. ročník Medzinárodného súťažného festivalu speváckych zborov SVÁTKY PÍSNÍ 2006. Počet zúčastnených zborov 184, počet spevákov 7384. O poradi v jednotlivých kategóriách rozhodovalo celkovo 26 porotcov. Absolútnym víťazom súťaže sa stal **Boy's choir Dagilélis** z Litvy.

Komorný spevácky zbor cirkevného Gymnázia sv. Františka Assiského v Levoči (dirigentka Mgr. P. Procházková, hlas. pedagóg Mgr. M. Procházková) si vyspieval v kategórii Zmiešané zbery mládeže do 25 rokov striebornú medailu. Po minuloročnom úspechu

na medzinárodnej súťaži sakrálnej hudby v Námestove ide o druhý úspech študentov, ktorí aj vo vypätom čase prijímacích skúšok na vysoké školy (8 členov z 18-členného kolek-

tívu) si našli čas na rozdávanie radosti hudobným umením. Ocenenie v Čechách teší o to viac, že „camerati“ obstáli v konkurencii dvoch speváckych zborov zo Singapuru

(jeden z nich sa takmer stal absolútnym víťazom celej súťaže) a zmiešaného speváckeho zboru pri Konzervatóriu v Kroměříži. Mladí nadaní študenti levočského gymnázia dokázali, že aj v škole takého typu má umenie a zborový spev svoje miesto, že môže v nej existovať kvalitné teleso schopné aj medzinárodnej konkurencie.

Súťaž ťažko vo viacerých kategóriách si Musica Camerata pre nedostatok financií síce nemohla dovoliť, ale chceme sa poďakovať všetkým, ktorí naše úsilie podporili a do Olomouca sme cestovať mohli.

Mgr. M. Procházková

Sme majstri sveta

„Nezáleží na tom, či zvíťazíte alebo budete porazení, ale na tom, čo nové sa naučíte. Prehráte vtedy, keď nevyužijete túto príležitosť na to, aby ste sa stretli so študentmi a doprovodom z celého sveta.“

Tak v tomto duchu sa niesla celosvetová súťaž RoboCup 2006, ktorá sa konala v nemeckom meste Bremen 14.-18. júna 2006. Podobnej súťaže sme sa na Slovensku zúčastnili niekoľkokrát, ale na celosvetovej súťaži sme boli po prvýkrát. Pustili sme sa usilovne do zháňania sponzorov, rozposlali približne 100 listov so žiadosťou o sponzorstvo, pretelefonovali množstvo minút a najazdili množstvo kilometrov, ale oplátilo sa. Nakoniec sme nazbierali dostatok finančných prostriedkov a mohli sa majstrovstiev zúčastniť.

Náš tím zo Základnej školy Rudolfa Dilonga v Trstenej súťažil v kategórii Tanec. Andrej Lenčucha, Ivan Zaťkuliak a Andrej Železnák zostrojili a naprogramovali roboty z lega, ktorých úlohou bolo tancovať na javisku s rozmermi približne 10m x 5m. Dôležité bolo zostrojiť a rozostaviť svoju vlastnú scénu, kostýmy pre roboty a účinkujúce osoby. Pri výrobe kostýmov nám pomáhali dievčatá a tiež aj pán učiteľ, Mgr. Luboslav Smatana. Pri výrobe vlastnej scény nás svojimi

cennými radami usmernila pani učiteľka, Mgr. Katarína Muráriková.

Každý tím mal na predvedenie tanca 5 minút. Porota, pozostávajúca zo 4 členov z rôznych kútov sveta sa sústreďovala predovšetkým na stavbu a programovanie robotov, choreografiu tanca, kos-

tými, efektívne využitie senzorov, pobavenie a pod. Súčasťou súťaže bolo aj interview, kde sa porota dozvedela podrobnosti o našej príprave na majstrovstvá sveta RoboCup 2006, informácie o robotoch a žiakoch, a aj niečo bližšie o našej

krajine. Pri interview sme využili jazykové schopnosti pána zástupcu Mgr. Ludovíta Mačora, ktorý okrem iného pomáhal v zháňaní sponzorov, príprave cesty, zabezpečenia proviantu, navigovaniu ciest pomocou GPS, pomoc pri oprave pokazeného auta a komunikáciu s nemeckým servisom, organizovanie výletu k moru, „hecovaniu“ k maximálnemu výkonu, filmovaniu, fotografovaniu a podobne.

Počas nášho prvého vystúpenia boli chlapi tak vystresovaní, že zabudli primontovať robotom ruky.

postupujeme do zajtrajšieho finále. Nechceli sme tomu veriť. My z malého Slovenska a vo finále!!! Naše záverečné vystúpenie však sprevádzala smola. Dotykové senzory zlyhali a naši tanečníci začali tancovať až na tretíkrát. Boli sme z toho smutní, ale aj tak sme do poslednej chvíle dúfali, že sa nám snád' nejaké ocenenie ujde. Bola nedeľa. Na pódiu boli poukladané krásne ocenenia pre víťazov. Pomaly ich ubúdalo a naše nádeje sa pomaly rozplývali. A zrazu sme nechceli veriť vlastným ušiam. Tím DILONG zo Slovenska získava **prvé miesto** v kategórii **secondary dance**. Naša radosť bola neopísateľná. Zdá sa mi to neskutočné. **Sme majstri sveta v tanci robotov.**

Na záver chcem povedať len jedno: **ĎAKUJEM** všetkým sponzorom a tým, ktorí nás povzbudzovali a držali nám palce.

A aké sú naše plány do budúcnosti? Veľmi radi by sme obhájili majstrovský titul v roku 2007 v Atlante v USA. Veríme, že sa nám podarí nájsť dostatok finančných prostriedkov a ukážeme, čo vieme svetu aj za „Veľkou mládkou“

Fotografie ako aj zoznam sponzorov RoboCupu 2006 môžete nájsť v časti aktuality na našej www stránke www.zsdilong.sk.

Ing. Magda Zmarzláková

Predstavenie projektu nových učebných osnov predmetu náboženstvo/náboženská výchova

Katolícke pedagogické a katechetické centrum, n.o., (ďalej KPKC), predkladá projekt návrhu nových učebných osnov predmetu náboženstvo/náboženská výchova na verejné pripomienkovanie. Prehodnotením cieľov v súčasných osnovách tím tvorcov navrhuje v projekte zmenu štruktúry obsahu učiva v jednotlivých ročníkoch stanovením špeciálnych cieľov (kognitívnych, afektívnych a psychomotorických) so zreteľom na celistvú výchovu. Tvorcovia učebných osnov pracujú v štyroch pracovných skupinách: pracovná skupina materských škôl, základných škôl, špeciálnych základných škôl a stredných škôl. Súčasťou rozsiahleho projektu je predkladaný návrh učebných osnov predmetu náboženstvo/náboženská výchova pre základné a stredné školy.

Súčasná štruktúra lineárnych učebných osnov náboženstva/náboženskej výchovy je nevyhovujúca, pretože obsahy učiva jednotlivých ročníkov sú spracované monotematicky. Tieto monotematické bloky v ročníkoch nemajú na seba návaznosť a systematicky sa neprehlbujú v nasledujúcich ročníkoch.

Zoradenie učiva v ročníkoch základnej školy je nasledovné: 1. ročník - vierouka (úvod do kréda), 2. ročník - vierouka (prehĺbenie kréda), 3. ročník - desatoro, sviatosťný a liturgický život, 4. ročník - liturgia, 5. ročník - Starý zákon, 6. ročník - Nový zákon, 7. ročník - cirkevné dejiny, 8. ročník - morálka (desatoro), 9. ročník - kresťanská antropológia „životný oblúk človeka, ktorý je súčasťou dejín sveta“.

Obsah učiva stredných škôl je zostavený okolo štyroch základných pilierov: vierouka, liturgia, morálka, spiritualita. Obsah učiva je spracovaný monotematicky: 1. ročník - kresťanský životný štýl, 2. ročník - krédo, 3. ročník dejiny spásy vo Svätom písme a ich odovzdávanie v dejinách cirkvi, 4. ročník - prikázania a sviatosť. Obsah učiva je založený na faktografii, množstvo kľúčových pojmov je bez vzájomného vzťahu. Monotematickosť je viditeľná aj v samotných tematických celkoch. V jednotlivých ročníkoch nie je viditeľná hlavná línia, podľa ktorej by témy logicky na seba naväzovali.

Výchovno-vzdelávacie ciele nespĺňajú prvok celistvosti v harmonickej vyváženosti kognitívnej, afektívnej a psychomotorickej zložky procesu učenia. Ciele kladú dôraz na kognitívnu zložku. Ciele 1. až 7. ročníka základnej školy sú formulované v úrovni zapamätania, porozumenia a aplikácie. Výchovno-vzdelávacie ciele 8. a 9. ročníka základnej školy sú formulované v úrovni syntézy a hodnotiaceho posúdenia, ktoré sa dosahujú v prevažnej miere metódami dialógu, pričom v jednotlivých úrovniach absenteje plynulý prechod v kognitívnych oblastiach. Absenteje návaznosť postupnosti náročnosti z úrovne aplikácie do úrovne analýzy, následne do úrovne hodnotenia až do úrovne tvorivosti. Formulovanie cieľov na strednej škole je v kognitívnej oblasti na úrovni zapamätania si teologických faktov. Dôraz sa kladie na vovádzanie do tajomstiev učenia Cirkvi, absenteje stanovenie cieľov v procese postupného nadobúdania presvedčenia vo viere cez výchovu k postojom. Na základe uvedeného, výchovno-vzdelávací proces súčasnou štruktúrou osnov nedosahuje stanovené ciele na osvojovanie kľúčových kompetencií žiakov.

Návrh nových osnov kladie dôraz na žiaka a rozvinutie jeho kompetencií, ktoré sú potrebné pre jeho osobný život a život v spoločnosti. Vo výchovno-vzdelávacom procese vznikla potreba nového systému vzdelávania, čo si vyžaduje aj zmenu štruktúry učebných osnov. Ako najvhodnejšia sa javí špirálová štruktúra učebných osnov, ktorá je kombináciou cyklickej štruktúry s lineárnou. Špirálové usporiadanie obsahu učiva umožňuje postupné prehĺbovanie učiva v nasledujúcich ročníkoch vždy na náročnejšej úrovni.

V lineárnej štruktúre je potrebné rozdelenie obsahov učiva do podstatných línií, ktoré v nasledujúcich ročníkoch prehĺbujú kognitívne, afektívne a psychomotorické ciele potrebné na osvojenie kľúčových kompetencií žiakov. Preto predkladaný projekt rozdeľuje obsah učiva do troch lineárnych oblastí:

1. trojičná (Boh Otec, Syn a Duch Svätý)
2. Kristocentrická (Ježiš Kristus)
3. spoločenstvo Božieho ľudu (biblické dejiny, dejiny cirkvi, poslanie človeka v spoločnosti).

Uvedené lineárne oblasti budeme prehĺbovať v špirále, ktorú tvorí trinásť úrovní. Základné lineárne oblasti sa opakujú v celej špirále, výsledkom čoho je postupné rozširovanie učiva a jeho prehĺbovanie primerane veku žiakov. Obsah učiva predstavuje dejiny spásy a zároveň je zameraný na osobné dejiny spásy vychovávaného. Dejiny spásy rozvíjame v špirále cez postojovú orientáciu, ktorú zviditeľňuje ročníková téma. Predkladaný výber a usporiadanie ročníkových tém predstavuje cieľenú výchovu k čnostiam. Poznávaním lásky, ktorá nás presahuje môže vychovávaný rásť v plnej zrelosti osobnosti.

Projekt nových učebných osnov predkladáme na verejné pripomienkovanie odbornej verejnosti teológov, učiteľov náboženstva/náboženskej výchovy, všetkým katolíckym pedagógom a rodičom. **Verejné pripomienkovanie bude prebiehať od 10. októbra do 31. decembra 2006. Projekt bude zverejnený na www.kpkc.sk.** Po ukončení verejnej diskusie bude projekt predložený na experimentálne overovanie.

Projekt zohľadňuje rozbehnutú reformu školstva, ktorej ťažiskom je dôsledné prebudovanie obsahu vzdelávania tak, aby zodpovedal skutočným potrebám žiakov a rešpektoval moderné vzdelávacie trendy na všetkých typoch škôl.

Obsah učiva navrhujeme rozdeliť na základné - povinné učivo, ktorého časová dotácia je zredukovaná na 70% a doplnkové učivo na 30%. Ciele nových učebných osnov kladú dôraz na osvojenie kompetencií u žiakov: kompetencie k učeniu sa, k riešeniu problémov, komunikačné kompetencie, sociálne a interpersonálne kompetencie. Na to, aby došlo k efektívnemu osvojovaniu si týchto kľúčových kompetencií, je potrebná najmä zásadná zmena štruktúry obsahu a spôsobu vyučovania, výchovno-vzdelávacích metód a stratégií od predškolákov po maturantov smerom k aktívnemu zapojeniu žiaka do procesu učenia, ktoré je založené na skúsenosti a zároveň je prepojené so životom.

Všetkých vás povzbudzujeme k pripomienkovaniu a posielaniu návrhov. Aj vy sa môžete stať spolutvorcami nových učebných osnov.

PaedDr. ThLic. Jana Hurajtová
metodička KPKC, koordinátor projektu

Prvý krok v obsahovej reforme nášho školstva – nové učebné osnovy náboženstva a náboženskej výchovy

Už niekoľko rokov sa u nás vedú diskusie o potrebe transformácie nášho školstva. Určité zmeny už boli realizované v oblasti vysokého školstva, financovania základných a stredných škôl, zaviedla sa nová koncepcia maturitnej skúšky. Stále sa však čaká na obsahovú transformáciu základných a stredných škôl a nový zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon).

O potrebe obsahovej transformácie nás presvedčajú aj výsledky prieskumu PISA, ktorý sa robí v štátoch OECD. V tomto prieskume sa naši žiaci v oblasti čitateľskej gramotnosti umiestňujú v druhej polovici rebríčka. Je to dôsledok aj toho, že učivo je predimenzované, dôraz sa preto dáva hlavne na encyklopedické vedomosti (zväčša na úrovni zapamätania, porozumenia a aplikácie), nehľadajú sa súvislosti a nie je priestor rozvíjať a prehľbovať kľúčové kompetencie žiakov.

Takými kompetenciami sú:

- a) schopnosť komunikovať a kooperovať,
- b) schopnosť kreatívne riešiť problémy,
- c) schopnosť samostatne a výkonne konať,
- d) schopnosť premýšľať a učiť sa,
- e) schopnosť zdôvodňovať a hodnotiť a ďalšie.

Málo dôrazu sa dáva na analýzu a ešte menej na hodnotenie a tvorivosť. Hodnotenie a tvorivosť však súvisia s afektívnou zložkou edukačného procesu, hlavne s jeho vrcholovou kategóriou – internalizáciou hodnôt do hodnotovej štruktúry osobnosti. A práve na úkor afektívnej zložky sa stále preferuje kognitívna zložka edukácie.

Prvým predmetom, v ktorom sa začala reálne uskutočňovať obsahová transformácia je katolícke náboženstvo, v necirkev-

ných školách náboženská výchova (ďalej N/NV). Je to dané aj tým, že za obsahovú stránku predmetu zodpovedajú príslušné cirkvi. Katolícka cirkev si už dlhšiu dobu uvedomovala potrebu obsahovej transformácie predmetu N/NV, lebo súčasné učebné osnovy a učebnice vznikali v hektickej dobe po roku 1989, kedy bol veľký hlad po náboženskom vzdelávaní a výchove, takže Cirkev nemala časový priestor na dlhodobú teoretickú a výskumnú činnosť a nemala ani primerané personálne zázemie pre takúto činnosť.

Osnovanie učiva v súčasných učebných osnovách je v prevažnej miere lineárne, usporiadané v ročníkoch zväčša podľa teologických disciplín. Iba niektoré učivo – sviatosti, Dekalóg, výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR) na II. stupni základných škôl (ZŠ) – má špirálovité osnovanie (niektorí autori rozoznávajú cyklické osnovanie, ktoré by sa na tieto prípady skôr hodilo). Takéto osnovanie učiva a k tomu značne bohatý obsah zákonite nevedie k rozvíjaniu vyšších kognitívnych procesov učiacich sa, ale zostáva na úrovni prvej až tretej kategórie Bloomovej taxonómie dimenzie kognitívnych procesov. S kategóriou analýzy, hodnotenia a tvorivosti sa v ZŠ môžeme stretávať až v 8. a 9. ročníku. Lepšia situácia je v cirkevných školách (CŠ), kde učebné osnovy náboženstva vychádzajú z učebných osnov náboženskej výchovy štátnych škôl (obsahovo značne bohatých), primerane doplnené, pre časovú dotáciu dvoch hodín týždenne.

Treba pripomenúť, že N/NV nemá len rozmer kognitívny, ale aj afektívny, lebo jeho hlavným cieľom je výchova dobrého kresťana i občana a oproti iným školským predmetom má aj nadprirodzený rozmer. Veď školské vyučovanie náboženstva je v službe katechézy a je jej špeciálnou zložkou. Súčasné učebné osnovy vo svojich výchovných cieľoch vychádzajú tiež zo spirituálneho rozmeru a ten zohľadňujú aj nové učebné osnovy.

Tvorcovia návrhu nových učebných osnov vychádzali (čo je veľmi pozitívne) z troch podstatných prvkov:

1. rozvíjanie kľúčových kompetencií žiaka,
2. špirálové osnovanie učiva,
3. vymedzenie šírky a hĺbky požiadaviek na vedomosti a zručnosti žiakov vytvorením výkonových štandardov.

Učivo ZŠ vychádza z troch základných línií (Trojičná, Kristocentrická, spoločenstvo Božieho ľudu), ktoré sa špirálovite rozvíja v troch veľkých špirálach (po troch ročníkoch). Učivo v jednotlivých ročníkoch sa rozvíja okolo ústrednej témy.

Učivo jednotlivých ročníkov sa člení do 2–3 tematických celkov a tie do 2–3 tematických častí (tém). Jednotlivé tematické časti majú svoj obsah (základné učivo), kognitívne, afektívne a psychomotorické ciele a časovú dotáciu základného učiva. Pre každý ročník je časová dotácia základného učiva v rozmedzí 21 – 24 vyučovacích hodín. Ďalších 12 – 9 vyučovacích hodín, ktoré sú k dispozícii vyučujúcemu v priebehu školského roka, slúži na prehĺbenie a upevnenie učiva a prehľbovanie kľúčových kompetencií žiakov. Pre porovnanie, terajšie učebné osnovy pre každý ročník obsahujú spravidla 25 tém a k tomu na II. stupni ZŠ v 5. – 7. a 9. ročníku 3 – 6 tém výchovy k manželstvu a rodičovstvu, čo pri ich obsahovej náročnosti predstavuje minimálne 28 – 31 vyučovacích hodín.

Šírka a hĺbka kognitívnych požiadaviek na žiaka je vymedzená výkonovými štandardami, na ktorých sa intenzívne pracuje. V súčasnosti tento základný pedagogický dokument pre predmet N/NV chýba.

Pretože návrh učebných osnov N/NV bude koncom októbra prostredníctvom Katolíckeho pedagogického a katechetického centra predložený k verejnej diskusii, všetci svojimi konkrétnymi a vecnými pripomienkami môžeme pomôcť ich tvorcom pri ich konečnej modifikácii, aby sa stali spoločným dielom katechétov a úspešne, pre prospech našich detí a mládeže, sa mohli realizovať v edukačnom procese v našich školách.

PaedDr. Ing. Peter Orendáč
metodik N/NV MPC Prešov a metodik KPKC

Výchovné projekty

Deň suknií

Katolíckym školám ponúkame projekt zameraný na výchovu ku vkusnému obliekaniu. V školskom roku budú tri dni suknií (4. 10. 2006, 26. 4. 2007 a 31. 5. 2007), ktorými chceme na školách spropagovať u dievčat nosenie suknií. Školy sa môžu do projektu zaregistrovať do dvoch kategórií - základné školy a stredné školy. Zapojené školy budú realizovať sprievodné akcie, ktoré nemusia byť zrealizované v konkrétny deň suknií.

K jednotlivým dňom ponúkame sprievodné aktivity na zaujímavé témy. V prvej téme zameranej na históriu sukne sa žiaci oboznámia s premenou sukne v jednotlivých historických obdobiach prostredníctvom módnjej prehliadky historických období sukne, ktorú môžu zrealizovať formou výtvarných prác alebo vytvorením historických modelov z rôznych materiálov ako je látka, krepový papier, baliaci papier, krabice, igelitová fólia...

V druhej téme Oblečenie a prostredie sa žiaci oboznámia s požiadavkami na oblečenie do rôzneho prostredia a na rôzne príležitosti. Aktivitou témy je prehliadka žiackych návrhov módnego a zároveň estetického oblečenia do školských lavíc. Súťažiť môžu jednotlivci aj triedne kolektívy v škole podľa určených kritérií v metodických pokynoch.

V tretej téme pod názvom Osobná elegancia sa žiaci oboznámia so správnym výberom strihov a farieb oblečenia podľa typu postavy v aktivite Módné kombinácie (fariieb a strihov jednotlivých častí odevu), úlohou ktorej je súťaž o návrh najkombinovanejších častí oblečenia úsporného šatníka.

ilustračná snímka

Environprojekt trochu inak

„Environprojekt trochu inak“ je určený pre žiakov základných a stredných škôl. Projekt je zameraný na separovaný zber kvalitného plastu. Projekt má širší rozmer, ako je výchova k separovanému zberu, umožňuje zamyslieť sa nad pomocou pre misijné stanice. Environprojekt je hlavne zameraný na pomoc ľuďom žijúcim v chudobe. Projektom podporíme misijné stanice, o ktorých Vás budeme informovať na našej webovej stránke.

Misionári prosia o veľmi netradičnú pomoc. Zbierajú sa plastové vrchnáky a uzávery. Tieto uzávery sú vyrobené z vysoko kvalitného plastu, ktorý sa znovu spracováva.

Zapojte sa do zberu a pomôžte týmto dobrým skutkom, veď všetci sme pozvaní pracovať pre Pána a toto je jedna z tisícich možností.

Modlitby za školy (druhý ročník)

Pre úspešnosť projektu pokračujeme v druhom ročníku Modlitieb za školy. Cieľom projektu je zvýrazniť dôležitosť kresťanských hodnôt pri výchove mladej generácie v našej spoločnosti, ekumenicky prehĺbiť spolupatričnosť mladých kresťanov a poukázať na ich zodpovednosť za evanjelizáciu školského prostredia.

- druhý ročník sa uskutoční od 1. decembra do 24. decembra 2006
- projekt je určený žiakom a študentom základných, stredných i vysokých škôl,
- prostredníctvom vyučovania náboženstva na školách, rôznych kresťanských zameraných mládežníckych centier, ako aj viacerých hnutí a združení pracujúcich s deťmi a mládežou budú ponúknuté katechézy o potrebe svedectva a modlitba za žiakov a učiteľov svojej školy.

Darček v škatuliach od topánok

Cieľom projektu je výchova k deleniu sa a nezištnej pomoci sociálne slabším rodinám v svojom okolí. Úlohou projektu je príprava darčiek do škatúľ od topánok (napr. hračka, kniha, vlastnoručne vyrobený darček, písacie potreby, omaľovánky, pastelky, farby, zakúpenie hygienických potrieb: mydlo, zubnú pastu, kefku, hrebeň, krém, ozdoba do vlasov pre dievčatá...). Darček môže pripraviť jednotlivec, skupina detí alebo celá trieda.

- označenie darčeka: komu je určený (chlapcovi, dievčaťu, označenie vekovej kategórie),
- spôsob odovzdania darčeka: pri slávnostnej školskej akadémii, anonymne alebo prostredníctvom charity

Teleprojekty

Teleprojekt „Pozvánka na koncil“

Cieľom projektu je osloviť mladých ľudí a vzbudiť u nich záujem o spoznávanie poslania Druhého vatikánskeho koncilu a realizáciu jeho poslania v svojej diecéze.

Žiaci budú hľadať prínos diecéznej synody, budú vytvárať partnerstvá so školami v diecézach, kde sa uskutočnila diecézna synoda (alebo kde prebieha), môžu navrhnúť riešenie niektorých aktuálnych problémov. Projektom chceme osloviť aj strednú generáciu rodičov, aby sa prostredníctvom svojich detí začali viac zaujímať o dianie vo farnosti a diecéze.

Témy 1. kategórie (7. - 9. ročník ZŠ) sú zamerané na novú evanjelizáciu a život farnosti. V téme Druhý vatikánsky koncil a nová evanjelizácia sa žiaci budú zaoberať otázkou športu,

masmédií, trávenia voľného času, hudby. Téma Druhý vatikánsky koncil a život farnosti ponúka na riešenie otázku vzťahu farnosti a rodiny, farnosti a školy, farnosti a mládeže. Témy pre druhú kategóriu (1. - 4. ročník SS) sú zamerané na dôstojnosť ženy a sociálne učenie cirkvi. Téma Druhý vatikánsky koncil a dôstojnosť ženy otvára otázku emancipácie ženy, materstva, manželstva a rodiny, zamestnania ženy. V téme Druhý vatikánsky koncil a sociálne učenie cirkvi budú žiaci hľadať odpovede na otázku starých, chorých a hendikepovaných ľudí, bezdomovcov, nezamestnanosti.

Projekt má tri etapy. Prvá etapa je registrácia školy, ktorá spočíva v prihlásení pracovného tímu školy, ktorý môže mať maximálne trinásť členov. Druhou etapou je vytvorenie partnerstiev. Organizátor vytvorí zo zaregistrovaných škôl partnerské školy. Jedna partnerská škola bude z diecézy, kde sa konala diecézna synoda alebo kde prebieha a druhá škola z diecézy, kde sa nekonala synoda. Organizátor zaregistruje dve partnerské školy ako komisiu,

ktorá bude riešiť pridelenú tému (napr. komisia pre mládež, rodinu, školstvo...).

Tretia etapa je samotná realizácia projektu, ktorá bude pozostávať z dvoch krokov. Cesta do našej školy je krokom zoznámenia sa partnerských škôl, ktoré predstavujú svoju triedu, školu. V druhom kroku realizácie pod názvom Staň sa reportérom vo svojej farnosti budú pracovné tímy monitorovať situáciu vo svojej farnosti podľa zadanej témy a zisťovať, ako problematiku riešil Druhý vatikánsky koncil. Škola, ktorá je z diecézy, kde sa konala diecézna synoda (alebo kde prebieha) predstaví aké problémy v danej oblasti synoda zistila a aké návrhy riešenia ponúkla. Škola, ktorá je z diecézy, kde sa ešte nekonala diecézna synoda predstaví zistené problémy v danej oblasti a navrhne ďalšie možnosti riešenia problematiky, návrhy odstránenia príčin problémov (spracuje materiál, ktorý by mohol byť podkladom pre diecéznu synodu)... Posledným krokom je Uznesenie, v ktorom „komisia“ (partnerské školy) po spracovaní informácií vypracuje prezentáciu spracovanej témy.

„Križom - krážom“

Cieľom teleprojektu je spoznať osobnosti Katolíckej cirkvi na Slovensku, vytvoriť multimediálnu encyklopédiu osobností Katolíckej cirkvi na Slovensku, prejavíť záujem o vlastné spoločenské, historické, kultúrne i kresťanské hodnoty, upevňovať spoločenstvo v triedach, rozvíjať kooperatívne myslenie žiakov a študentov, rozvíjať vyššie kognitívne funkcie: hodnotiace myslenie, tvorivosť. Tiež posilňovať informačno-komunikačné schopnosti (získavanie, triedenie, spracovávanie a vyhodnocovanie informácií).

Téma: NAŠI VEĽKÍ RODÁCI

Výstupy projektu: prezentácia

Kritéria prezentácie: životopis; životné dielo; osobnosť, ktorú sme si vybrali - a my; mená autorov prezentácie a názov školy; pramene.

Vyhodnotenie prác teleprojektu bude v Katolíckom pedagogickom a katechetickom centre v Spišskej Novej Vsi. Bližšie informácie o teleprojekte nájdete na www.infovek.sk

Teleprojekt „Ján Pavol II.“ (druhý ročník)

Teleprojektom Ján Pavol II. sme sa rozhodli pripomenúť si posolstvo svätého otca, ktorý prejavoval veľkú náklonnosť deťom a mládeži. V tomto školskom roku ponúkame v jednotlivých kategóriách nasledujúce témy: 1. kategória: Ján Pavol II. a vzťah k Panne Márii, 2. kategória: Ján Pavol II. a rodina alebo Ján Pavol II. a katolícka škola a v 3. kategórii: Ján Pavol II. a povolanie alebo Ján Pavol II. a sociálna spravodlivosť.

Bližšie informácie a materiály k predstaveným projektom nájdete na www.kpkc.sk

Nové publikácie

Generácia Jána Pavla II.

Publikáciu sme pripravili spoločne s Katolíckou univerzitou v Ružomberku. Obsahuje informácie zo života Jána Pavla II. a katechézy autorov inšpirovaných jeho životom a čiernobiely fotodokumentáciu.

formát A5
rok vydania: 2006

počet strán: 48
cena: 20 Sk

Publikácia, ktorá by nemala chýbať v knižnici katolíckeho učiteľa.

PaedDr. Klára Solánová: Metodická príručka hospitácie Katolíckeho náboženstva

Pomôcka pre metodikov diecéznych katechetických úradov a kňazov, ktorí vykonávajú hospitáciu náboženstva. Okrem metodiky hospitačnej činnosti obsahuje aj príklady spracovaných hospitácií.

formát A5
rok vydania: 2006

počet strán: 46
cena: 50 Sk

snímka: archív KPKC, leto 2006

objektív

súťaž o najkrajší fotografický záber